

Ontwerp Omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer Actieplan Geluid

Gelet op artikel 2.1 van de Participatieverordening Zoetermeer 2022, artikel 3.6 in samenhang met artikel 16.27 van de Omgevingswet, en Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, heeft het college van burgemeester en wethouders van Zoetermeer besloten het Ontwerp 'Omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer Actieplan Geluid' vrij te geven voor het indienen van zienswijzen.

Artikel 1

Dit ontwerp betreft het 'Omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer Actieplan Geluid' opgenomen in 'bijlage A'.

Artikel 2

Gereserveerd.

Bijlage A

Omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer Actieplan Geluid

Paragraaf 1 Inleiding

§ 1.1 Verlenging Actieplan Geluid 2018

Een Actieplan Geluid wordt opgesteld op basis van geluidbelastingkaarten. Dit gebeurt elke 5 jaar. De meest recente versie van de geluidbelastingkaarten is zoals wettelijk voorgeschreven gebaseerd op gegevens uit 2021. Op basis van een vergelijking tussen de oude en nieuwe geluidbelastingkaarten kan worden geconcludeerd dat de geluidssituatie in Zoetermeer in de periode 2016 tot 2021 gelijk is gebleven of is verbeterd. Het aantal locaties met de ergste geluidhinder is afgenomen in de stad. Bij nieuwe projecten in de stad wordt vanaf de start rekening gehouden met geluid om geluidhinder in de woningen te voorkomen.

Een ander deel van geluidhinder is geluidbeleving. Op basis van het geluidsbelevingsonderzoek van de GGD Haaglanden is ook hierin de situatie in Zoetermeer gelijk gebleven.

In de Actieplannen Geluid van 2009 en 2013 zijn grote knelpunten met betrekking tot geluid in de stad opgepakt. Het Actieplan Geluid 2018 zette zich al in om de huidige kwaliteit te behouden. Dit doel is niet veranderd voor de gemeente Zoetermeer.

Het opstellen van een nieuw Actieplan Geluid zorgt op dit moment niet voor een nieuwe aanpak van geluid in de stad. Recentelijk is de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer (onderdeel van de Omgevingsvisie onder de Omgevingswet) vastgesteld. Gezien de tijd die is verstreken sinds het opstellen van de geluidbelastingkaarten en de recent vastgestelde Omgevingsvisie is door het college van B&W de keuze gemaakt te wachten op de volgende set geluidbelastingkaarten om een nieuw Actieplan Geluid op te stellen. Het volgende Actieplan Geluid wordt in 2028 opgesteld. Hiermee kan worden aangesloten op de basis die de Omgevingsvisie geeft voor Zoetermeer.

Met de keuze voor het verlengen van het Actieplan Geluid 2018 worden in het voorliggende Actieplan Geluid geen nieuwe keuzes gemaakt met betrekking tot het Omgevingslawaai in de stad. Het voorliggende Actieplan Geluid is dan ook een geactualiseerde versie van het Actieplan Geluid 2018.

§ 1.2 Situatieschets

Zoetermeer ligt centraal in de randstad, heeft een snelweg door de stad, een gezoneerd industrieterrein (Nutricia) in de stad en een uitgebreid (light)railverkeersnetwerk door de stad. Door de ligging in de randstad en de aanwezigheid van veel groen in de omgeving is Zoetermeer een aantrekkelijke locatie om te wonen en te werken.

De stad groeit verder de komende jaren. Die groei zal meer naar binnen dan naar buiten gericht zijn: er komt dus meer druk op de ruimte in de stad. Om de aantrekkelijkheid van de stad te behouden en te versterken, moet er constant worden gezocht naar een balans tussen groei en leefbaarheid, tussen dynamiek en rust. Er moet ruimte zijn voor ontwikkeling, zonder de woonkwaliteit uit het oog te verliezen. Een goed akoestisch woon- en leefklimaat is daarbij één van de belangrijkste elementen. Door langdurige blootstelling aan een hoge geluidbelasting kunnen negatieve gezondheidseffecten optreden. De bestaande wetgeving geeft daarom regels om geluidhinder voor bewoners zoveel mogelijk te beperken. De landelijke regels geven aan lokale overheden plichten en beleidsvrijheden die verantwoord moeten worden. Het hoofddoel van het Actieplan Geluid is om daar inhoud aan te geven.

Het beperken van geluidhinder in de woon- en leefomgeving en het toestaan van geluidsproductie op minder kwetsbare plaatsen vormt de leidraad in de zoektocht naar de juiste balans. Hierdoor ontstaat in de stad een gezonde mix van rustige gebieden en levendige plekken.

§ 1.3 Leeswijzer

In paragraaf 2 wordt beschreven waarom we een Actieplan Geluid opstellen en waarom voor deze opzet is gekozen. In paragraaf 3 worden de uitkomsten van de geluidbelastingkaarten geanalyseerd die in 2021 zijn opgesteld. In paragraaf 4 wordt teruggekeken op het Actieplan Geluid 2018 en in paragraaf 5 wordt de planning tot een volgend Actieplan Geluid beschreven.

Paragraaf 2 Waarom een Actieplan Geluid?

§ 2.1 Europese Richtlijn omgevingslawaai

In 2002 heeft het Europees Parlement de Richtlijn omgevingslawaai (richtlijn 2002/49/EU) aangenomen. Daarmee werd voor de lidstaten van de EU aanvullend geluidbeleid van kracht. Het doel van de Europese Richtlijn omgevingslawaai is om schadelijke en hinderlijke effecten ten gevolge van weg-, rail-, luchtverkeerslawaai en industrielawaai (van gezoneerde industrieterreinen) te verminderen of stabiel te houden.

Deze Europese richtlijn is in Nederlandse regelgeving geïmplementeerd. Voor Zoetermeer betekent dit dat in 2022 geluidbelastingkaarten zijn vastgesteld (geluidbelastingkaarten, zie <https://www.geluidregister.nl/geluidregister/>) op basis van gegevens uit 2021. Daarna dient de gemeente Zoetermeer op basis van deze kaarten een Actieplan Geluid vast te stellen met daarin maatregelen voor het beheersen en/of verminderen van de geluidbelasting (Omgevingswet; Geluidbelastingkaarten art. 20.7; Actieplan Geluid art. 2.26).

§ 2.2 Status en reikwijdte van het Actieplan Geluid

In de Omgevingswet is voorgeschreven dat er op basis van de geluidbelastingkaarten een Actieplan Geluid moet worden opgesteld. Het Actieplan Geluid is een beleidsdocument dat zowel het beleid beschrijft ter beperking van de geluidbelasting⁽¹⁾ als de voorgenomen, mogelijk te treffen, maatregelen. Het Actieplan Geluid bevat dus een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting waaraan rechten kunnen worden ontleend.

Burgemeester en wethouders stellen het Actieplan Geluid vast. Conform de Europese Richtlijn omgevingslawaai richt een Actieplan Geluid zich op omgevingslawaai als gevolg van wegverkeer, railverkeer, en industrielawaai ten gevolge van gezoneerde industrieterreinen. Andere bronnen van geluid zoals luchtvaart, horecalawaai, burengerucht, overlast van laden en lossen en evenementen vallen buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid.

Volgens de Europese Richtlijn omgevingslawaai moet het Actieplan Geluid gaan over 'prioritaire problemen'. Dit wordt nader toegelicht in § 3.3 bij het vaststellen van de plandrempel.

Paragraaf 3 Geluidbelastingkaarten 2021: plandrempel en geluidsknelpunten

§ 3.1 Wat vertellen kaarten en tabellen?

De geluidbelastingkaarten hebben een signaleringsfunctie en zijn bedoeld om een indicatie te geven van de geluidbelasting op een bepaalde locatie: waar treffen we een hoge en waar een lage geluidbelasting. De kaarten zijn niet geschikt om absolute waarden aan te ontleen of te toetsen aan de normen van de Omgevingswet. Ook zijn ze niet geschikt voor gebruik bij ruimtelijke procedures: bij omgevingsplannen moet bijvoorbeeld niet de actuele situatie maar de situatie over 10 jaar worden gehanteerd als uitgangspunt voor geluidsberekeningen.

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de aantallen "ernstig gehinderden" en "ernstig slaapverstoorden", per geluidbron, in de jaren 2016 en 2021. De aantallen zijn bepaald door het aantal woningen met een geluidbelasting van meer dan 55 dB overdag (ernstig gehinderd) of 50 dB in de nacht (ernstig slaapverstoord) en een standaardwaarde voor het gemiddeld aantal bewoners per woning. Deze benadering houdt géén rekening met reeds getroffen geluidwerende maatregelen zoals geluidwerende voorzieningen aan een woning. Voor woningen gebouwd na 2009 gold onder de voormalige wet geluidhinder het hogere waarde beleid in Zoetermeer. Dit houdt bij dat alle nieuwbouw woningen vergund sinds 2009 rekening is gehouden met omgevingsgeluid om geluidhinder in de woning te beperken.

Tabel 1: Overzicht ernstig gehinderden in de jaren 2016 en 2021

Geluidbron	Aantal ernstig gehinderden 2016	Aantal ernstig gehinderden 2021	Verschil
Wegverkeer	6700	9547	+2847
Railverkeer	380	702	+322

⁽¹⁾ De geluidbelasting wordt berekend in de dosismaten L_{den} (day, evening night) en L_{night} voor geluid. Dit zijn de equivalente geluidsniveau over de dag en nacht perioden.

Geluidbron	Aantal ernstig gehinderden 2016	Aantal ernstig gehinderden 2021	Vershil
Industrie	0	53	+53

Tabel 2: Overzicht ernstig slaapverstoorden in de jaren 2016 en 2021

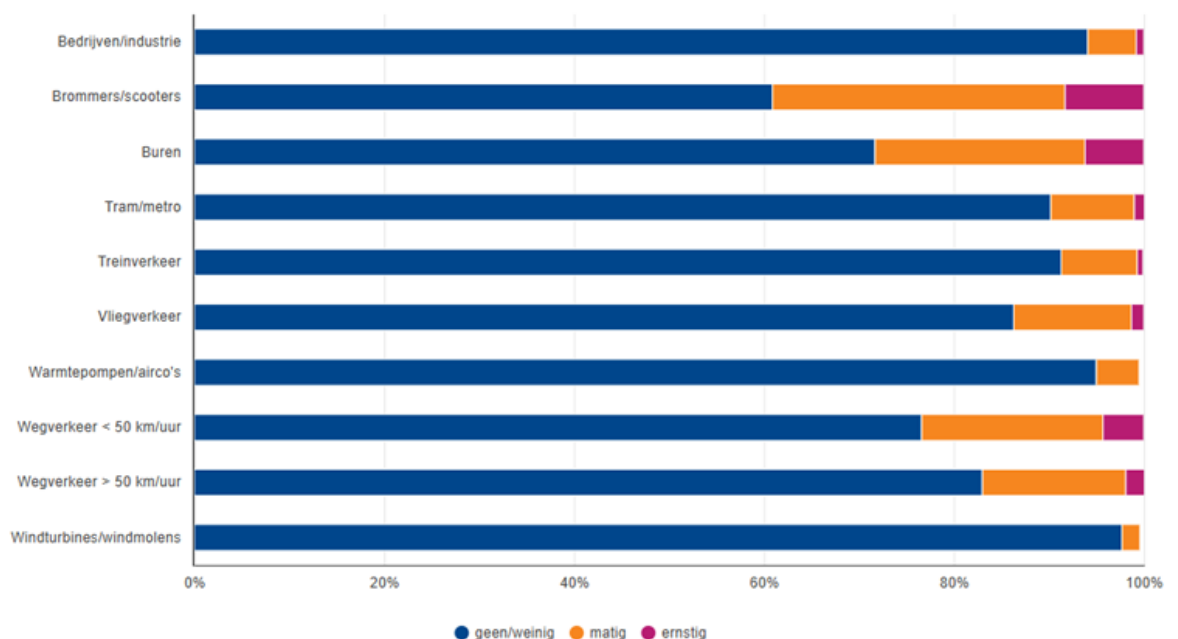
Geluidbron	Aantal ernstig slaapverstoorden 2016	Aantal ernstig slaapverstoorden 2021	Vershil
Wegverkeer	2500	1931	-569
Railverkeer	120	27	-93
Industrie	0	0	0

Uit de vergelijking tussen beide jaren wordt zichtbaar dat het aantal “ernstig gehinderden” is gestegen. Dit kan mogelijk worden verklaard doordat er in de laatste jaren meer woningen op hoog geluidbelaste locaties zijn gerealiseerd. De “open plekken” in de stad zijn vaak locaties met veel geluid. De nieuwe woningen op deze plekken zijn voorzien van goede geluidwering, een geluidluwe gevel en een geluidluwe buitenruimte waardoor de bewoners zijn beschermd tegen het geluid van buiten. De rekenmethode houdt hier **geén** rekening mee.

§ 3.2 Geluidbeleving

Onderzoeken naar de geluidbeleving zijn uitgevoerd in 2016, 2020 en 2024 door de GGD Haaglanden. Uit de vergelijking van de onderzoeken volgt dat de beleving van geluidhinder in de periode 2016 - 2024 gelijk is gebleven binnen de gemeente. In Figuur 1 zijn om voornoemde reden alleen de resultaten van het onderzoek uit 2024 weergegeven.

Geluidshinder naar bron van geluid - Zoetermeer, %

Figuur 1: Aandeel van de bewoners in de gemeente Zoetermeer dat geluidhinder ondervindt, per geluidbronsort

Gezondheidsgids GGD Haaglanden, 2024 (<https://gezondheidsgids.ggdhaaglanden.nl/mosaic/dashboard/geluidshinder>)

De belevingsonderzoeken laten zien dat de meeste geluidhinder in Zoetermeer wordt ondervonden door burelen en brommers/scooters. Deze bronnen zijn geen onderdeel van het Actieplan Geluid. Het Actieplan Geluid richt zich op omgevingslawaaï van wegen, spoor en industrie.

§ 3.3 Plandrempel

Volgens de EU-richtlijn moet het Actieplan Geluid gaan over 'prioritaire problemen'. Van een prioritaair probleem is sprake als een 'relevante grenswaarde' wordt overschreden. Bij de implementatie in de Nederlandse wetgeving is het begrip 'relevante grenswaarde' vertaald in 'plandrempel'. De plandrempel is een ambitiewaarde. Op het overschrijden van de plandrempel staan geen sancties. Wel wordt de gemeente gevraagd de situatie te beoordelen op mogelijke maatregelen. Elke gemeente stelt zelf een plandrempel vast.

In het kader van vorige Actieplannen Geluid is een plandrempel van 63 dB voor wegverkeer vastgesteld. De bewoners van woningen waar deze plandrempel destijds werd overschreden is in 2014-2015 een subsidieregeling aangeboden voor het nemen van isolatiemaatregelen (vooral woningen in de omgeving van de Karel Doormanlaan) of het aanbrengen van balkonschermen (Europaweg).

De keuze voor een plandrempel van 63 dB betekent niet dat de gemeente wordt verplicht om maatregelen te nemen als deze waarde wordt overschreden. De gemeente heeft de mogelijkheid om hier een beleidsafweging te maken. De keuze voor een plandrempel van 63 dB wil evenmin zeggen dat situaties onder de plandrempel geen verbetering behoeven.

Paragraaf 4 Evaluatie en actualisatie Actieplan Geluid 2018

In vorige Actieplannen Geluid zijn onderstaande maatregelen en acties voorgesteld. Soms loopt een actie door in meerdere Actieplannen Geluid. Maatregelen en acties worden in een navolgend Actieplan Geluid beoordeeld.

Afgeronde maatregelen en acties:

- Subsidieregeling balkonschermen bewoners van de appartementen boven het Woonhart (afgerond).
- Subsidieregeling geluidsanering en energie (afgerond).
- Project alternatieve ontsluiting industrieterrein Nutrihage (NV Nutricia) (afgerond).
- Verbetering geluidssituatie viaduct RandstadRail Oosterheem (afgerond).
- Realisatie geluidschermen (afgerond).

Lopende maatregelen en acties:

- Vervanging wegdekverharding hoofdwegen door zeer stil asfalt (ZSA) of een type stil asfalt met een vergelijkbare reducerende werking (SMA NL-08 G+) (lopend).
 - Vanwege de snelle slijtage van ZSA is besloten alle hoofdwegen te voorzien van SMA NL-08 G+. Vervanging van de wegdekken vindt op een natuurlijk vervangingsmoment plaats. Op dit moment is circa 40% van de hoofdwegen voorzien van stillere wegdekken. Naar verwachting zijn in 2028 alle wegdekverhardingen van de hoofdwegen vervangen.
- Wettelijke sanering; woningen die voor de invoering van de Wet geluidhinder (1983) zijn gebouwd en een geluidbelasting op de gevel hebben van boven de 63 dB (Wet geluidhinder), dienen te worden gesaneerd. Hiervoor zijn landelijke subsidies beschikbaar. In Zoetermeer zijn nog vier woningen waarvoor dit mogelijk dient te gebeuren (lopend).
 - Vanwege de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg voor Nutricia en capaciteitsproblemen hebben werkzaamheden voor dit onderdeel stilgelegen. Er zal in 2026 een nieuw akoestisch onderzoek worden verricht om de situatie opnieuw te beoordelen en indien van toepassing maatregelen te onderzoeken.

Paragraaf 5 Wat doet de gemeente de komende jaren?

Op basis van de verkeersgegevens voor het jaar 2026 moeten nieuwe geluidbelastingkaarten worden opgesteld. Deze geluidbelastingkaarten zijn in de loop van 2027 gereed. De geluidbelastingkaarten geven mogelijk nieuwe inzichten over een deel van het omgevingsgeluid in de stad. Voor een nieuwe aanpak voor geluid in de stad wordt met geluid aangesloten bij de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 en de Ruimtelijke Strategie. Voor alle ontwikkelingen op locaties met een hoge geluidbelasting worden maatregelen getroffen om geluidhinder te beperken. Deze werkwijze is hierin niet veranderd met de invoering van de Omgevingswet of het vaststellen van een nieuw Actieplan Geluid.

Na evaluatie van de geluidbelastingkaarten volgt in 2028 een nieuw Actieplan Geluid, afgestemd op de Omgevingsvisie en ontwikkeling van de stad.

Paragraaf 6 Terinzagelegging en zienswijzen

Na vaststelling van het Ontwerp Actieplan Geluid door het college zal het ontwerp ter inzage worden gelegd voor een periode van 6 weken. Het Actieplan Geluid is digitaal te raadplegen via het Omgevings-

loket. Iedereen kan het document ook op het stadhuis inzien. Zienswijzen kunnen schriftelijk worden ingediend door deze in te sturen via de post of digitaal via een formulier. Ook is het mogelijk mondeling een zienswijze te geven.

Na het sluiten van de termijn worden de zienswijzen behandeld. De reacties op de zienswijzen worden verwerkt. Na het verwerken van de zienswijzen kan het Actieplan Geluid definitief worden vastgesteld door het college en worden gepubliceerd in het Omgevingsloket.

Bijlage 1 Geografische informatieobjecten

P.M